NOWINY TECHNICZNE

DODATEK DO PRZEGLĄDU TECHNICZNEGO

REDAKTOR: Inż. Cz. MIKULSKI.

ROK 1928 — TOM II.

[Str. 202 z 100 rys.]

Wydawnictwa rok 2-gi.

J.25

WARSZAWA, 1928.

Ważniejsze artykuły zamieszczone w wydawnictwie p. t. „Nowiny Techniczne".

	Str.
Współdziałanie konstruktora z technologiem.	1
Wytwarzanie pary przez gaszenie koksu.	2
I Polski Kongres Drogowy.	2
Państwowa szkoła włókiennicza w Łodzi. Inż. St. Jakubowicz.	7*
Rozbudowa portu w Leningradzie.	8
Stow. Inż. Mechaników Polskich.	8
Chemiczny Instytut badawczy.	13, 18*
Współdziałanie organizacyj inżynierskich z rządem i parlamentem.	16
Tragedja marnotrawstwa.	17
Wagon doświadczalny trakcji P. K. P.	18
Roboty publiczne wykonane w Piotrkowie.	21*
Konferencja SIMP.	22
Kursy organizacyjno-warsztatowe w Dreźnie.	22
Dwa kongresy w sprawach drogowych i transportowych.	25
Parowozy opalane pyłem węglowym na kolejach niemieckich.	25*
Kongres Paliwowy w Londynie.	26
W sprawie szkolnictwa włókienniczego.	26
Nowa teorja budowy atomu Rutherford'a.	26
„Technika ludzka".	29*
Śpichrz portowy w Szczecinie. Ig.	30
Warunki techniczne na dostawę krzyżownic. J. E.	30
Postępy gospodarcze Niemiec.	33*
Fabryka rur cementowych w Częstochowie.	34
I Polski Zjazd Hydrotechniczny.	34
Muzeum Techniki w Londynie.	37*
Konferencja w sprawie Polskiego Układu Pasowań.	40, 41*
V Kongres Chłodniczy Międzynarodowego Instytutu Kryogenicznego.	40, 42
Wiedeńskie Muzeum Techniczne.	45*
Promieniowanie a ustrój gwiazd.	46
Promieniowanie a materja.	49
Rekordy samochodowe.	50*
Związek polskiego przemysłu acetylenowego i tlenowego.	50
Kolejka Chełmicka.	52
Otwarcie stałego mostu na Wiśle pod Sandomierzem.	53*
Udział Stowarzyszeń Technicznych w kształceniu inżynierów.	54
Źródła strat w przemyśle.	57, 93, 100*
Amerykańskie urządzenia wyładunkowe.	58*
Emisja i absorbcja światła według modelu atomu Bohra.	58
Kongres Opalania Przemysłowego w Paryżu.	60
Przemysł ceglarski w Polsce.	61
Wielka frezarka portalowa.	64*
Projektowana kolej podziemna w Warszawie.	65, 70*
Wzbudzanie promieniowania zapomocą uderzeń elektronów.	68
Nowe autobusy warszawskie.	69*
Międzynarodowy Kongres Torfowy.	72, 84
Szybka budowa kanałów ściekowych w Ameryce.	72
Zniszczenie jazu na rzece San-Francisquito w Kalifornji.	73*
Konferencja w sprawie wydawnictw technicznych.	74
Druga europejska konferencja w sprawie filmów szkolnych.	76
Naukowa organizacja pracy.	77*
Nowa próba przelotu przez Atlantyk.	78
Budownictwo mieszkaniowe w Polsce.	78, 86
Narodowe Muzeum Przemysłu i Sztuki w Paryżu.	81*
Most wiszący na rzece Hudson.	85*
Komunikacja radjotelefoniczna w pociągu.	89*
Działalność Czechosłowackiego Stowarzyszenia Normalizacyjnego.	90
Angielski handel zagraniczny w r. 1927.	99
Uroczyste posiedzenie członków Instytutu Naukowej Organizacji.	92
Samochód o napędzie rakietowym.	93*
Maszyna do układania przewodów elektrycznych w podziemnych linjach wysokiego napięcia.	94*
Wybuch fosgenu w Hamburgu.	97*
Monachijskie Muzeum Techniki.	101*
Z Polskiego T-wa Fizycznego.	104
Podziemna kolej pocztowa w Londynie.	105*
Budowa Instytutu Radjotechnicznego.	108
Radjotelefonja transatlantycka.	109*
Budowa gmachu Ministerstwa W. R. i O. P. Z. Mączeński.	113*
Rozwój interpretacji kinetycznej zjawisk fizycznych.	114
Komunikat Zw. Zaw. Techników przemysłu włókienniczego.	116
100-lecie Institution of Civil Engineers.	117*
Przemysł lotniczy w Stanach Zjednoczonych. S. Płużański.	118
Elektryfikacja okręgu Łódzkiego.	118
Czwarty międzynarodowy Kongres Inżynierów Doradców w Amsterdamie.	120
Refleksje na temat wystawy lotniczej w Paryżu. Prof. G. A. Mokrzycki.	121*
W sprawie przyszłego ruchu pocztowego i ulicznego w Warszawie. Inż. Al. Pawłowski.	122
Największy ośrodek wydawnictw technicznych w Ameryce.	124
Stadjon olimpijski w Amsterdamie.	125*
O regulacji ruchu ulicznego. Ppułk. inż. Z. Wojnicz-Sianożęcki.	126, 129*
Instalacja wysokoprężna na 120 *at*.	132

	Str.
Koncentracja w polskim przemyśle naftowym.	132
Nowy statek kołowy do żeglugi na Wiśle. Inż. A. Potyrała.	133*
Zebranie międzynarodowe w sprawie przepisów odbioru turbin parowych.	136
Oczyszczanie mechaniczne ulic i rynsztoków.	136*
Otwarcie pierwszej kolei Transpirenejskiej.	137*
Przemysł cementowy w Polsce.	138
Komunikacja radjotelefoniczna między Francją a Algierem.	141*
Statystyka energji hydraulicznej.	142
I Zjazd Energetyczny w Rosji.	142
Urządzenie przeładunkowe „Z".	145*
Nowy wielki elektromagnes Akademji Francuskiej.	146*
Przemysł nawozów sztucznych w Polsce.	149
Elektryczny fortepian.	150*
Meljoracja Polesia.	153
Międzynarodowy Zjazd Opałowy W. K. En.	154
Hamulce hydrauliczne dla płatowców.	154
Naprawa uszkodzonych maszyn zapomocą spawania elektrycznego.	154
Szkolnictwo techniczne.	157
Paryski Salon samochodowy.	157*
O rozwoju przedsiębiorstw przemysłowych w Stanach Zjedn. Am. Półn. Inż. J. Godycki-Ćwirko.	158
Konferencja w sprawie szkolnictwa technicznego w Katowicach.	160
„Ila". Międzynarodowa wystawa lotnicza w Berlinie. Prof. G. A. Mokrzycki.	161*
Ekspansja kapitału amerykańskiego w przemyśle telekomunikacyjnym.	165, 170
Szkolnictwo techniczne Prof. S. Łukasiewicz.	166
O konieczności zrzeszenia się hutników polskich.	169
100 lat pracy technicznej.	174, 183, 189
Konferencja w sprawie szkolnictwa technicznego średniego i niższego w Katowicach.	174, 175, 186, 193
Rada kształcenia techn cznego Prof. S. Łukasiewicz.	177
Pierwszy polski Zjazd Hydrotechniczny.	181
II Polski Zjazd Meljoracyjny.	187
Utworzenie Komisji Techniki warsztatowej P. K. N.	187
Autobusy do komunikacji nocnej w Anglji i Ameryce.	189*
Nowa odlewnia żeliwnych rur wodociągowych w Ostrowcu.	193*
Konferencja Węglowa w Pittsburgu.	195
Rozwój przemysłu żelaznego w Japonji.	196
Pierwszy dom kulisty.	198*
Hoene-Wroński, jego życie i twórczość.	199*
Zjazd Inżynierów technologów.	202

NOWINY TECHNICZNE

Dodatek do Przeglądu Technicznego

ROK II. WARSZAWA, 4 stycznia 1928 r. № 1

WSPÓŁDZIAŁANIE KONSTRUKTORA Z TECHNOLOGIEM.

Wpierw, nim jakikolwiek twór inżynieryjny przybierze postać rzeczywistą, przejść musi przez 2 stadja pracy: projektowanie i wykonanie. Pierwsze, stanowiące zadanie konstruktora, czy to dotyczyć ma jakiejkolwiek maszyny, czy też budowli żelbetowej, czy wreszcie np. aparatury chemicznej, wymaga uwzględnienia dwu podstawowych elementów projektowania: 1° nadania pomysłowi kształtów właściwych, odpowiadających warunkom technicznym pracy danego przedmiotu, zapewniających jego trwałość i możliwie najlepsze spełnianie swego celu i 2° ukształtowanie opracowywanego przedmiotu w taki sposób, by mógł on być wykonany przy najmniejszym rozchodzie pracy i materjału.

Politechniki kontynentu Europy, kształcąc konstruktorów, kładły stale główny nacisk na tę pierwszą część zadania, tak że dopiero praktyka późniejsza uzupełniała przygotowanie konstruktora w tym drugim (jak zresztą i w pierwszym) kierunku. W ostatnich latach atoli stan rzeczy zmienił się, pod wpływem wymagań życia przemysłowo-gospodarczego, a zmiana ta dotyczy również i Politechnik polskich. Oczywiście jednak szkoła sama nie da nigdy uczącemu się tego stopnia wyrobienia, co odpowiedzialna praca samodzielna.

Ażeby konstruktor opanował dokładnie powierzoną mu dziedzinę pracy, musi on się zapoznać gruntownie z przebiegami wytwarzania warsztatowego i z własnościami tworzyw, któremi operuje. Musi on być stale w kontakcie z warsztatem, wykonywającym jego konstrukcję, i mieć stale na uwadze, że każdy wydawany przezeń na warsztat rysunek oznacza pewien wydatek pieniężny wytwórni. Zastosowanie przeto naprz. powierzchni szlifowanych tam, gdzie wystarczy zwykłe tylko obtoczenie, wprowadzenie części kutych na miejsce frezowanych i t. p. może w wielu wypadkach obniżyć koszta wyrobu powinien przeto konstruktor często się zastanawiać nad wyborem metod wytwarzania. Jako przykład uproszczenia wykonania, może służyć — pomijając już stosowane niegdyś rozmaicie dekorowane podstawy maszyn parowych — obróbka korbowodu silnika spalinowego: korbowód dawniej (w końcu ub. stulecia) był najniepotrzebniej bardzo starannie szlifowany, gdy tymczasem jego lakierowanie, nie obniżając oczywiście jego dobroci, daje równie dobry wygląd zewnętrzny.

Mówiąc już o silniku spalinowym, wspomnimy, że wystarczy porównać jego ustrój z przed paru dziesiątków lat z obecnym, by się przekonać, jak dalece się posunął postęp nie tylko pod względem pracy wewnętrznej silnika, ale i doboru materjałów, i ukształtowania części, a stąd i ich ciężaru. Uświadomienie sobie całokształtu tego postępu stanie nam przed oczami cały zakres dokonanego od owego czasu rozwoju metod wytwarzania, opartego na ciągłem współdziałaniu konstruktora z technologiem.

A jeśli przejdziemy do aktualnych w chwili obecnej zagadnień wytwórczości, naprz., do metod wytwarzania ciągłego, równorzędnego z pojęciem, „przyśpieszenia produkcji", jak to mówią Niemcy („Produktionsbeschleunigung"), to tu jeszcze może wyraźniej uwypukli się rola konstruktora we współpracy z warsztatowcem, chodzi bowiem przy tym sposobie wytwarzania o obróbkę i montaż szczególnie łatwy i szybki. Zadaniem konstruktora jest obmyślenie również przyrządów i maszyn specjalnych, które, mimo kształtów złożonych — pozwalają osiągnąć produkcję tanią i przyśpieszoną. A wpierw, nim te maszyny lub urządzenia mają być wykonane, musi się rozważyć, czy ich koszta, łącznie z innemi, równoważą, lub nie przeważają kosztów obróbki bez ich pomocy. Wszystko to jest możliwe do wykonania tylko w takich wytwórniach, gdzie metody obróbki nie są ustalane dopiero w warsztacie, t. zn. gdzie istnieje bliska współpraca pomiędzy biurem konstrukcyjnym a warsztatami.

A zatem: wybór rodzaju obróbki (skrawanie, czy kucie i t. d.), obmyślenie przyrządów, sposobów zamocowywania przedmiotów obrabianych w obrabiarkach, sposobów montażu, nawet sposobu zdejmowania wióra, musi być dokonane w biurze konstrukcyjnem. Słowem, biuro konstrukcyjne musi wyznaczyć kształty i wymiary oraz sposób wyrobu przedmiotu, biuro fabrykacyjne ma za zadanie przeprowadzenie wskazówek biura konstrukcyjnego, a warsztatowi pozostają tylko fukcje wykonawcze.

Jeśli tak ujmujemy rolę konstruktora i biura konstrukcyjnego, to stanie się ono istotnym mózgiem strony technicznej wytwarzania i, jako takie, zajmie główne stanowisko w wytwórni. Z tak poważnem zadaniem konstruktora musi się jednakże łączyć odpowiednie przygotowanie w zakresie technologicznym i materjałoznawczym i stałe śledzenie postępu tych dziedzin, techniki, przy pomocy czasopism, wykładów, zjazdów. Choć bowiem wedł. znanego powiedzenia niemieckiego: „konstruktorów się nie kształci, — konstruktorzy się rodzą", to jednak i urodzony konstruktor musi być wyposażony we wszelkie środki, które mu pozwolą realizować twórczo jego zdolności, a więc w wykształcenie teoretyczne i praktyczne.

Niemniej i technolog powinien być obznajmiony z nowoczesnemi zagadnieniami konstrukcji i materjałoznawstwa, by jego współpraca z konstruktorem była istotnie płodna w wyniki.

Zagadnienie więc splotu zagadnień konstrukcyjno-wykonawczych i materjałoznawczych staje się niezmiernie aktualne właśnie w chwili obecnej, staje się niejako hasłem dnia dzisiejszego techniki wytwórczej i dlatego zwracamy tu na nie uwagę. Dlatego też i Stow. Inż. Mechaników Polskich, projektując urządzenie następnego (III-go) Zjazdu Inż. Mechaników na wiosnę r. b., zamierza obrać splot tych zagadnień, jako główny temat obrad.

NOWY SAMOCHÓD FORDA.

Nowy typ samochodu Forda, oczekiwany już od dłuższego czasu z dużem zainteresowaniem, ukazał się wreszcie po raz pierwszy w Europie na Wystawie Samochodowej w Brukseli, w mies. ub. Dotąd nie udzielano najmniejszych informacyj co do tego nowego pojazdu. Wszyscy robotnicy i urzędnicy wytwórni Forda, zajęci budową nowego modelu, byli odcięci od świata, ażeby nie mogli zdradzić wielkiej „tajemnicy". Obecnie, gdy wszelkie zasłony tajemniczości spadły, widzowie zostali zdziwieni tem, że nie dostrzegli nic godnego tak wielkiego ukrywania. Samochód robi naogół dużo lepsze wrażenie niż dotychczasowe modele Forda, nie zawiera jednak nic szczególnego w swej konstrukcji.

Nowy model „A" odpowiada w zupełności współczesnym pojęciom o estetyce i komforcie pojazdu. Wóz jest znacznie obniżony na podwoziu, ma estetyczne linje karoserji i lepsze od dawnych wyposażenie. Budowany jest dwóch typów: amerykańskiego i europejskiego, które różnią się głównie średnicami cylindrów. 4 cylindry silnika tworzą jeden blok i mają wspólną głowicę. Średnica cylindrów wynosi 98 wzgl. 77 *mm*, suw tłoka 107 *mm*. Tłoki wykonane są ze stopu glinowego, korbowody, o przekroju krzyżowym, mają być szczególnie lekkie. Wał wykorbiony, na 3-ch podporach, jest wyważony statycznie i dynamicznie oraz zaopatrzony w tłumiki drgań. Zawory mają duże przekroje. Suche sprzęgło wielotarczowe oraz 3-stopniowa przekładnia zębata z dźwignią, umieszczoną w środku wozu, tworzą całość z blokiem. Rozchód paliwa ma wynosić— w typie europejskim ok. 7, zaś w amerykańskim ok. 8 *l*/100*km*.

Ostojnice pojazdu tworzą 2 podłużnice i 3 przecznice. Nadwozie ustawione jest w przedniej i tylnej części wozu na długich resorach poprzecznych, z szerokich i cienkich blach. Nadto posiada pojazd zderzaki syst. Houdaille i odbojniki przednie i tylne. Hamulce są 4-kołowe syst. Forda.

Karoserja wykonana jest ze stali i jest wytwarzana seryjowo w 6-ciu odmianach, jako: dwu i czterodźwiozkowe „conduite intérieure" — „Tudor Sedan" i „Ford Sedan", dalej model „Touring", „Sport Coupé" i in. Zbiornik paliwa mieści 45 *l*. Szybkość jazdy ma wynosić do 100 *km/h*.

Ceny nowego modelu nie są jeszcze ogłoszone. Podobno w Ameryce ma kosztować samochód ten od 385 do 50 dol., zależnie od rodzaju karoserji.

Niedaleka przyszłość pokaże ten czy nowy model samochodu, o wiele korzystniejsze od dawnych robiący wrażenie, ziści pokładane w nim nadzieje jego konstruktorów. W każdym razie zdobył sobie już bardzo duże zainteresowanie powszechne.

WYTWARZANIE PARY PRZEZ GASZENIE KOKSU.

W ostatnich czasach dokonano wielu prób wyzyskania ciepła koksu wychodzącego z pieca koksownianego i zarazem ulepszenia jego własności. M. in. ciekawe i pomyślne wyniki osiągnięto pod tym względem we Francji, o których już Przegl. Techn. wspominał. *) Obecnie dowiadujemy się o nowym pomyśle H. Taussig'a z Filadelfji, o którym pisze Iron Age z dn. 24-go marca r. b.

Urządzenie składa się z szeregu kotłów opłomkowych, mających po 4 walczaki. Pomiędzy pęczkami opłomek ustawione są płyty pochyłe, któremi powoli stacza się koks rozżarzony. W górnej części płyt koks ma t-rę 980°, zaś po 1 godz. osiąga na dole t-rę 480—530°. Możnaby oczywiście obniżyć temperaturę koksu jeszcze dalej, jednak wymagałoby to zbyt wielkich, wzgl. zbyt wielu kotłów. Obliczenia wykazują, że powyższe temperatury końcowe dają najlepsze pod względem gospodarczym wyniki. Użycie kilku kotłów tłomaczy się tem, że są one zasilane okresowo. Ponieważ zaś odparowanie następuje najintensywniej w początkowym okresie, po załadowaniu koksu, przeto dopiero przy kilku (4-ch) kotłach uzyskuje się mniej więcej jednostajne wytwarzanie pary.

Wyniki prób wypadły zadawalająco: przy t-rze wody zasilającej 12°, odparowanie wynosiło 0,235 *kg* pary (8,5 *at*) z 1 *kg* koksu. Ogółem ochłodzono podczas próby 158 *t* koksu, który wykazał o wiele równomierniejszą budowę : większą trwałość, niż gaszony w sposób zwykły. (V.D.I.-Nachr. Nr. 15, 1927).

II POLSKI ZJAZD NAUKOWEJ ORGANIZACJI.

Polski Komitet Naukowej Organizacji zwołuje do Warszawy w kwietniu 1928 r. II-gi Polski Zjazd Naukowej Organizacji.

Wyłoniony Komitet Organizacyjny Zjazdu rozpoczął opracowywanie planu organizacyjnego Zjazdu. W obecnej chwili zostały ustalone następujące wytyczne.

Komitet przyjmuje wszelkie referaty z dziedziny naukowej organizacji, które będą rozpatrywane i oceniane przez specjalną Komisję kwalifikacyjną. Chcąc jednak szczególnie oświetlić te zagadnienia, które są najbardziej aktualne w dobie dzisiejszej, Komitet ustalił listę tematów, które powinny być na Zjeździe szeroko omówione:

1. Stan zastosowania naukowej organizacji w różnych dziedzinach życia gospodarczego u nas i zagranicą.
2. Teorja i zagadnienia ogólne organizacji.
3. Stosowanie naukowej organizacji w produkcji z punktu widzenia osiągniętych wyników.
4. Zagadnienia kierownictwa.
5. Organizacja gospodarki materjałowej (maszyny, składy i zapasy surowców i produktów).
6. Psychotechnika i dobór osobowy.
7. Zagadnienia organizacji w rolnictwie.
8. Zagadnienia organizacji w budownictwie.
9. Zagadnienia stosunków pracowników i pracodawców:
   a) warunki pracy,
   b) wydajność pracy,
   c) wynagrodzenie za pracę,
   d) hygjena pracy.
10. Organizacja w gospodarstwie domowem.
11. Trudności przy wprowadzaniu racjonalnej organizacji.
12. Sprawy stosowania naukowej organizacji w szkolnictwie.
13. Zagadnienia, dotyczące metod obliczania kosztów własnych.
14. Zagadnienia naukowej organizacji w administracji państwowej i komunalnej.
15. Zagadnienia naukowej organizacji w biurowości.

Referaty winny być zgłaszane do Polskiego Komitetu Naukowej Organizacji w Warszawie, ul. Mokotowska 51/53, najpóźniej do połowy marca r. b.

W miarę postępu prac Komitetu Organizacyjnego Zjazdu, będą ogłaszane komunikaty, informujące zainteresowane sfery o Zjeździe.

I POLSKI KONGRES DROGOWY.

W dn. 3-go b. m. otwarty został 1-szy Polski Kongres Drogowy. Posiedzenie inauguracyjne odbyło się w pięknie udekorowanej i szczelnie wypełnionej auli Politechniki Warszawskiej. Zagadnienia drogowe, administracyjne, finansowe i techniczne oraz ich doniosłość poruszył w swem przemówieniu wstępnem przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Zjazdu, p. dyr. M. Nestorowicz, poczem ukon-

(Ciąg dalszy na str 4).

STOWARZYSZENIE TECHNIKOW POLSK. w WARSZAWIE.

KONTO P. K. O. 128.

KOMUNIKATY KANCELARJI.

Kancelarja Stowarzyszenia uprasza P. p. Członków o łaskawe wpłacenie składki członkowskiej na rok 1928. Wysokość składki pozostaje niezmieniona, t. j. dla członków miejscowych zł. 52, dla zamiejscowych zł. 36 rocznie. Prócz składki pobierana jest dobrowolna dopłata na FUNDUSZ ZAPOMOGOWY dla techników bez pracy, proponowana w wysokości zł. 2 na kwartał.

Jednocześnie Kancelarja zwraca uwagę, że z dniem 1 stycznia 1928 roku zostaje wstrzymana wysyłka „Przeglądu Technicznego" tym P. p. Członkom, którzy nie mają opłaconej składki za III-ci kwartał roku 1927.

KOMUNIKATY KÓŁ I WYDZIAŁÓW.

Koło Zebrań Towarzyskich urządza pierwszy karnawałowy podwieczorek taneczny w sobotę dn. 7 stycznia 1928 roku o godz. 8-ej wiecz. Zaproszenia otrzymywać można u P. p. Członkiń i Członków K. Z. T. oraz w Kancelarji Stowarzyszenia.

Koło Meljoracyjne zbierze się w piątek, dn. 13 b. m. o godz. 6 ej wiecz. w sali Nr. IV.

Koło Wawelberczyków zawiadamia Członków, że w dniu 18 stycznia r. b. o godz. $7^1/_2$ wiecz. w sali Nr III odbędzie się Walne Zebranie Koła z odczytem Kol. *Wysockiego* o prawie przemysłowem w Rzeczypospolitej Polskiej.

Dn. 7 stycznia o godz. $7^1/_2$ wiecz. odbędzie się w gmachu Stow. Techników posiedzenie i wspólna kolacja **Koła Inżynierów Technologów Petersburskich** z udziałem przedstawicieli Korporacji Helania. Między innemi wygłoszone będą referaty Kol. *Tyszki* i *Lutosławskiego* o życiu i zadaniach Korporacji.

KOMUNIKAT DZIAŁU INFORMACYJNEGO.

Poniżej podajemy do wiadomości P. p. Członków treść listu, otrzymanego od Polsko-Amerykańskiej Izby Handlowo-Przemysłowej w Polsce.

„Niniejszym pozwalamy sobie zwrócić się do WPanów, komunikując, że „Fundacja Kościuszkowska" w Nowym Yorku zadeklarowała uzyskanie rocznej lub też półrocznej praktyki w największych instytucjach handlowych i przemysłowych w Stanach Zjednoczonych Ameryki dla około 25 dyplomowanych inżynierów, którzy ukończyli wyższe zakłady naukowe w Polsce".

„Po otrzymaniu listy 25 takich najwybitniejszych i najzdolniejszych młodych inżynierów w terminie do m. lutego roku bieżącego „Fundacja" przyrzeka zająć się wyjednaniem dla nich ew. bezpłatnego przejazdu morzem w jedną stronę (o ile sprawa ta nie da się załatwić w inny sposób) i wynalezieniem takiej pracy, któraby im dawała możność utrzymywania się w Stanach Zjednoczonych i zaoszczędzenia pieniędzy na bilet powrotny".

„Od kandydatów wymaga się dobrego zdrowia fizycznego, nieposzlakowanych cech moralnych, zdolności przystosowania się do warunków amerykańskich, oraz biegłej znajomości języka angielskiego w mowie i piśmie. Dyplomowani absolwenci politechnik, Akademji Górniczej, Akademij Handlowych, którzy mają już dotychczasową praktykę, mają największe szanse".

„Podając powyższe do wiadomości, bylibyśmy zobowiązani, gdyby WPanowie zechcieli wybrać i zselekcjonować młodych ludzi, którzyby odpowiadali powyższym warunkom — z tych dziedzin życia gospodarczego i przemysłowego Polski, w których zapoznanie się praktyczne z metodami amerykańskiemi największe przyniosłoby korzyści, poczem nadesłać nam ich listę umotywowaną".

Pp. Członkowie zainteresowani treścią powyższego listu winni nadsyłać swe zgłoszenia do Kancelarji Stowarzyszenia w terminie jak najkrótszym.

DZIAŁ INFORMACYJNY.

Z bliższych informacji o poniżej podanych posadach korzystać mogą członkowie stowarzyszeń, zgrupowanych w **Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych**, zwracając się o szczegóły do Kancelarji Stowarzyszenia Techników (Czackiego 3/5), a nie do Administracji „Przeglądu Technicznego"

Uprasza się Szanownych Korespondentów o nadsyłanie znaczków pocztowych na odpowiedź.

POSADY WAKUJĄCE:

270—**Inżyniera-Elektryka**, wykwalifikowanego i energicznego, obeznanego z produkcją fabryczną na stanowisko kierownicze poszukuje poważna firma elektrotechniczna na wyjazd. Konieczna praktyka fabryczna lub warsztatowa. Mieszkanie 4-pokojowe zapewnione.

272—Do fabryki maszyn potrzebny: a) **Technik-Konstruktor**, młody i energiczny i b) **Technik-kalkulator**

274—**Kalkulator** z dobrą znajomością obróbki metali, umiejący *zestawiać kosztorysy* potrzebny do fabryki w Warszawie.

276—**Inżyniera-Konstruktora** z działu przemysłowo-budowlanego obeznanego ze statyką, żelbetnictwem oraz budownictwem fabrycznem poszukuje przedsiębiorstwo specjalne budowy kominów i pieców przemysłowych na Górnym Śląsku.

278—Magistrat m. Dubna ogłasza konkurs na stanowisko **Inżyniera-Architekta** miejskiego.

2—**Technik-Mechanik** młody, inteligentny poszukiwany do tabryki izolacji korkowej.

POSZUKUJĄ PRACY:

127—**Inżynier**, rutynowany budowniczy z kilkunastoletnią praktyką na kierowniczych stanowiskach poszukuje posady lub opracowania i prowadzenia większej budowy.

129—**Inżynier-technolog-mechanik**, warsztatowiec i majster, *energiczny organizator ze specjalnie gruntowną znajomością* najnowszych metod rachunkowości, kosztów własnych, produkcji uniwersalnej, poszukuje odpowiedniego stanowiska kierowniczego lub doradcy.

131—**Technik**-bud. z kilkunastoletnią praktyką biurową i fachową, znający roboty żelbetowe, o dobrych referencjach — poszukuje posady.

stytuowało się prezydjum Kongresu, w którem godność prezesa honorowego objął p. min. J. Moraczewski, przewodniczącego zaś — p. dyr. M. Nestorowicz.

Pierwsze przemówienie powitalne wygłosił p. min. J. Moraczewski, wskazując na doniosłość sprawy drogowej w chwili obecnej na całym świecie, oraz na jej wyjątkowe znaczenie dla całej Polski, pozbawionej w znacznej części kraju dróg dobrych. Nowoczesny rozwój techniki komunikacyjnej, zwłaszcza postępy automobilizmu, wysunęły znów na jedno z głównych miejsc zagadnienie dróg lądowych, które, jak się zdawało niedawno jeszcze, wobec współzawodnictwa innych rodzajów komunikacji, skazane były na rolę podrzędną. Obecny okres może być tedy nazwany okresem „renesansu drogowego". Przechodząc do najważniejszych zagadnień drogowych, wskazał mówca na konieczność: jednotorowej administracji drogowej, zdobycia środków na budowę i ulepszanie dróg ze źródeł krajowych (nie z pożyczek zagranicznych), przedewszystkiem zaś z podatków, oraz na szybkie postępy techniki drogowej, któremi się ma zająć również i Kongres obecny.

Po wysłuchaniu następnych przemówień powitalnych, pp. prezyd. miasta Warszawy Z. Słomińskiego, p. prez. Zdanowskiego i p. inż. Rudolfa, zebrani udali się na Wystawę Drogową, umieszczoną w hallu Politechniki.

Wystawa zgromadziła liczne eksponaty materjałów drogowych (kamienie, asfalt i t. d.), oraz narzędzi i częściowo — maszyn do budowy dróg. Obok tego wystawiono model mostu, wykonanego w myśl projektu prof. Paszkowskiego pod Spałą, a osobne miejsce poświęcono działom administracji drogowej i szkolnictwa drogowego.

Kongres zajął się pracami w sekcjach, poczem, dn. 5-go b. m., nastąpi jego zamknięcie. Sprawozdanie z obrad Kongresu zamieścimy w jednym z najbliższych zeszytów „Przeglądu Technicznego".

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Łączenia elektrowni w Anglji.

Racjonalizacja gospodarki elektrycznej, wprowadzona na podstawie ustawy, obowiązującej od początku r. ub. uwypukliła się szczególnie w Szkocji. Istniejące tu dotąd 36 elektrownie połączyły się razem w 10 jednostek, a te znów przekształciły się dalej na 6 zakładów. W ten sposób zostało zapoczątkowane skoncentrowanie elektrowni, które ma doprowadzić do tego, że z 483 zakładów dotychczasowych ma pozostać tylko 58, które mają zasilać w energję elektryczną 15 okręgów elektryfikacyjnych Anglji i Szkocji.

Radjofototelegrafja.

9-go grudnia r. ub. otwarto komunikację radjotelegraficzną pomiędzy Berlinem a Wiedniem. Jednym z pierwszych obrazów przesłanych drogą radjową z Wiednia do Berlina był widok największego parostatku dunajskiego, o mocy 2500 KM, który nadesłano berlińskiemu Stow. Inżynierów. Widok ten podaje czasopismo VDI.-Nachr. w zesz. 49 r. ub.

Statystyka wypadków w przemyśle St. Zjedn.

W zakładach przem. St. Zjedn. zachodzi co rok ok. 90 000 wypadków śmiertelnych, z których możnaby było uniknąć ok. 75%, natomiast do 10% wypadków uważają władze Stanów za zupełnie nieuniknione, nawet przy najlepszych środkach ostrożności.

Instalacje energetyczne we Francji.

Statystyka z r. 1925 wykazuje, iż zakłady parowe posiadają we Francji moc instalowaną 2 953 550 *kW*, zaś zakłady wodno-elektryczne — 1 226 260 *kW*.

Międzynarodowa Wystawa Lotnicza.

W jesieni roku przyszłego urządzona zostanie w Berlinie Międzynarodowa Wystawa Lotnicza. Wystawa ma obejmować całą historję lotnictwa od jego początków, aż do ostatnich czasów, podzielona będzie na 5 grup: przemysłu, komunikacji, szkolnictwa, badań, historji.

Drogi wodne w Rosji

Ruch na drogach wodnych Rosji osiągnął w r. 1926 28 miljn. tonn; z tej ilości przypada przeszło połowa (14 250 000 *t*) na Wołgę i jej dopływy. Z towarów przewiezionych drogami wodnemi 70% stanowi drzewo, 13% — ropa i 3,5% — zboże.

Osobiste.

Jak się dowiadujemy od Konsulatu Jeneralnego Rp. Peru w Polsce, architekt polski, p. Brunon Edward Paprocki, który w roku zeszłym wyemigrował do Peru i odznaczył się kilkoma wyróżnionemi na konkursach projektami, powołany został obecnie na stanowisko profesora politechniki w Limie.

PAŃSTWOWA SZKOŁA
Rzemieślniczo-Przemysłowa
w BIAŁYMSTOKU
z wydziałami: metalowym, drzewnym i włókienniczym poszukuje
POLONISTY oraz INŻYNIERÓW
z odpowiednią praktyką fabryczną. 18n

Zakład wyświetlania rysunków
„ELEKTROKOPJA"
WARSZAWA,
ul. HOŻA № 49
Telefon 254-81.

Ceny konkurencyjne
z odpowiednim rabatem
w końcu roku.
Najlepsze papiery światłoczułe.
Kalki światłoczułe.

UWAGA!
1) Długość kopij nieograniczona,
2) Wykonanie — **natychmiastowe.**
3) Po rysunki posyłamy i wraz z kopjami odsyłamy. 32

Przedpłatę kwartalną . . . . . 10 zł.
przyjmuje Administracja i Pocztowa Kasa Oszczędności na konto № 515.
Przedpłata zagranicą . . . . 60 zł rocznie.
Cena zeszytu pojedyńczego. . . . zł. 1.50
(Ceny zeszytów specjalnych są ustalane każdorazowo)
Za zmianę adresu (znaczkami poczt.) . . **1 zł.**

Ceny ogłoszeń
Jednorazowych:
Za jedną stronicę . . . . . zł. 200.—
„ pół strony . . . . . „ 110.—
„ ćwierć strony . . . . . „ 60.—
„ jedna ósmę . . . . . „ 30.—
W „Nowinach Technicznych" o 50% drożej.
W zesz. specjaln. ceny ogł. są podwyższane o 50—100 proc.

Przy zamówieniu wielokrotnych ogłoszeń, bez zmiany tekstu, udziela się nast. zniżek:
za 6-krotne ogł. . . 10%
„ 13 „ „ . . 20 „
„ 26 „ „ . . 25 „
„ 52 „ „ . . 30 „
Dopłaty: za I str. okładki 100%; za zamówione miejsce na innych stronach 20%.
Dla poszukujących pracy 20% ustępstwa.

Biuro Redakcji i Administracji: Warszawa, ul. Czackiego Nr. 3 (Gmach Stowarzyszenia Techników), Telefonu Nr. 57-04.
Redakcja otwarta we wtorki, czwartki i piątki od godz. 7 do 8 i pół wieczorem. Administracja otwarta codziennie od godz. 10 do 2 po poł. i od 6 do 8 wieczorem.
Wejście do Redakcji i do działu prenumerat Administracji, przez sień główną budynku; wejście do działu ogłoszeń — z bramy № 3.

Rozpisuje się niniejszem KONKURS

na stanowisko

Miejskiego Budowniczego przy Magistracie miasta Mysłowic.

Pobory według grupy VI odpowiedniego szczebla ustawy z 9 października 1923 roku z dodatkami.

Wybór tymczasem na 2-letni czasokres próbny, poczem ewentualnie stabilizacja na płatnego członka Magistratu.

Wymagane ukończone wyższe wykształcenie techniczne (dypl. inż.) znajomość budownictwa nad — i podziemnego, budowy maszyn i elektrotechniki.

Pożądana praktyka komunalna. Znajomość języka polskiego i niemieckiego.

Górnoślązacy przy równych kwalifikacjach mają pierwszeństwo.

Zgłoszenia z wyczerpującym odpisem przebiegu wykształcenia wraz z dokładnym życiorysem, poświadczeniem obywatelstwa polskiego i odpisami świadectw należy przesłać najpóźniej do dnia 25 stycznia 1928 r. do tut. Magistratu.

87n

MAGISTRAT m. BĘDZINA
poszukuje
INŻYNIERA ELEKTROTECHNIKA
na samodzielne stanowisko Kierownika Miejskiego Zakładu Elektrycznego.
WYMAGANE: znajomość budowy sieci, taryfowania opłat i doświadczenie handlowe. Warunki do omówieni. Oferty pod adresem: Magistrat m. Będzina. 77n

Młody Inżynier-mechanik
z dyplom. zagran. z 2 letnią praktyką poszukuje posady.
Łaskawe oferty „**Ingénieur**" Administracji Przeglądu Technicznego. 88n

ADAM SŁUCKI
INŻYNIER DORADCA
WARSZAWA, ul. Królewska 27
Nr. tel. 141-38.

PORADY w dziedzinie gospodarki cieplnej, kotłów, maszyn i turbin parowych, lokomobil i silników spalinowych.
INDYKOWANIE SILNIKÓW.
CHŁODNIE KOMINOWE do WODY dla kondensacji turbin i maszyn parowych. 24

Polskie Zakłady Siemens, Sp. Akc. w Warszawie,
poszukują na stanowisko kierownika fabryki swej w **Rudzie Pabjanickiej** pod Łodzią
INŻYNIERA-ELEKTRYKA
obeznanego z pracą fabryczną lub warsztatową. **Reflektuje się tylko na wykwalifikowane siły pierwszorzędne.**
Oferty należy kierować do Dyrekcji P. Z. Siemens, Warszawa, ul. Foksal 18.
64

PIERWSZA KRAJOWA WYTWÓRNIA
SPRĘŻYN i WYROBÓW Z DRUTU
„SPIRAL"
WARSZAWA ul. ŻYTNIA 20.
TELEFON 36-39.
SPECJALNOŚĆ:
SPRĘŻYNY DO SILNIKÓW i MASZYN
WAŁKI PĘDNE ELASTYCZNE Z DRUTU
PODKŁADKI SPRĘŻYNOWE
Masowa fabrykacja części fasonowych z drutu 83n

Ogłoszenie o przetargu.

Magistrat m. Krzemieńca na Wołyniu ogłasza przetarg na

budowę elektrowni miejskiej.

Przetarg ogłasza się w dwóch częściach, z których jedna obejmuje wewnętrzne urządzenie elektrowni, druga zaś urządzenie sieci przewodów zasilających, rozdzielczych i oświetlenia publicznego.

Oferty firm stających do przetargu winny być opracowane na zasadzie szczegółowego projektu i warunków, jakie są do rozpatrzenia w Magistracie m. Krzemieńca.

Do ofert należy dołączyć wadjum w wysokości 9 000 zł. odnośnie ubiegających się o wewnętrzne urządzenie elektrowni, oraz 6 000 zł. odnośnie urządzenia sieci zasilającej. Wadjum należy wpłacać bądź gotówką do Kasy Magistratu, bądź też w formie gwarancji Banku Polskiego, Banku Gospodarstwa Krajowego lub też Banku Handlowego w Warszawie.

Magistrat zastrzega sobie wolny wybór oferentów w całości lub części, niezależnie od wysokości oferowanej sumy.

Termin składania ofert zamyka się z dniem 15 lutego 1928 r. o godzinie 12-ej.

81n

SPECJALNA FABRYKA HAMULCÓW KOLEJOWYCH

„Inż. Stanisław Nehring, Paweł Jasiński i S-ka"

Wyłączne prawo na Polskę wyrobu i sprzedaży aparatów firmy ALEX. FRIEDMANN, Wiedeń.

HAMULCE KOLEJOWE. INŻEKTORY, LUBRYKATORY, PRASY SMAROWNICZE, WENTYLE REDUKCYJNE, NISKOPRĘŻNE OGRZEWANIE WAGONÓW.

Warszawa, Płocka № 44. Adres do listów: **Szopena № 17.** Adres telegraf.: **Westnehring.**
Telefony: 105-91, 186-93, 191-71.

15

Inż. WACŁAW ŁĘSKI
WARSZAWA, ul. WSPÓLNA 75 m. 3.
Telefon 143-72.

WYŁĄCZNE PRZEDSTAWICIELSTWO FIRM:
A. V. LIPIŃSKI w Zurychu
BUDOWA NOWOCZESNYCH CEGIELNI
SUSZARNIE SZTUCZNE PATENTOWANE
OGRZEWANIA POWIETRZNE
PIECE PRZEMYSŁOWE
FABRYKA MASZYN
ARTHUR RIETER A. G.
W KONSTANCJI.
MASZYNY CEGLARSKIE NAJNOWSZEJ KONSTRUKCJI DO WYROBU CEGIEŁ, PUSTAKÓW, DREN, SĄCZKÓW I DACHÓWEK

Zasypniki autom.
Zasilacze
Gniotowniki
Postawy walcowe
Prasy
Odcinacze autom.
Urządzenia transportowe i t. p.

Próby na przerób wszelkich surowców bezpłatnie.

57

DO SPRZEDANIA:
Lokomobila Wolff'a
na przegrzaną parę 15 atm. ciśnienia, z konden-sacją, sztucznym ciągiem i zapasowemi częściami.
Motor Diesel'a
350 — 400 KM.
Wiadomość w Elektrowni,
CZĘSTOCHOWA, ul. Kościuszki 14.

91n

TOKARNIE SZYBKOTNĄCE

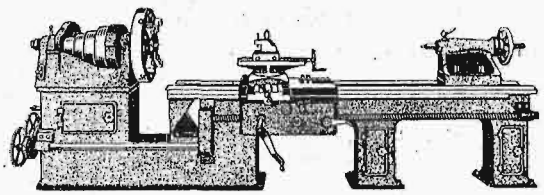

300/750 x 1500 i 2500 mm.
Dostarcza
„WIEPOFANA" TOW. AKC.
Poznań, Dąbrowskiego 81. Tel. 61-56

27n

Blachy dziurkowane (Sita)

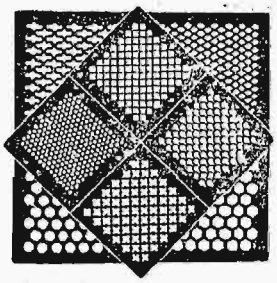

dla przemysłu żelaznego, cementowego, papierniczego, kopalnianego, chemicznego, dla rolnictwa, cukrownictwa; młynarstwa, fabryk krochmalu, gorzelni i browarów, do wszelkich urządzeń i aparatów technicznych, oraz blachę ażurową do celów budowlanych, ozdób i t. p. Wykonywa z wszelkich materjałów w dowolnych rozmiar. i grubości

Wytwórnia Blach Dziurkowanych **„SITO"** Warszawa, ul. Dobra 86, tel. 1-92.

114

„MECHANIK"

Wszechstronny fachowiec z długoletnią praktyką w instalacji parowych maszyn, doświatczony organizator i kalkulator w budowie maszyn, były kierownik masowej fabrykacji na obrabiarkach, śruby dla metali na automatach i śruby do drzewa, prasach i sztancach. Zupełnie obznajmiony z ciągnieniem wszelkiego rodzaju profilowego żelaza, — poszukuje posady.

Pierwszorzędne referencje.

Łaskawe oferty pod „MECHANIK" Nr. 93. Do Administracji Przeg. Techn.

93n